

SISZÁNTÚL

ELŐFIZETÉSI ÁRAK

A kiadóhivatalban átvéve.
Egész évre ..... 16 kor.
Negyedévre ..... 4 ..
Helyben házhoz hordva.
Egész évre ..... 20 kor.
Negyedévre ..... 5 ..
Vidékre postán szállítva:
Egész évre ..... 24 kor.
Negyedévre ..... 6 ..
Egyes szám ára 8 fillér.

Politikai
napilap

Megjelenik minden nap, ahétfő és
Ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 5.
A szerkesztőség kéziratok vissza-
adására vagy megőrzésére nem
vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadó-
hivatalhoz intézendők.

XII. évfolyam 149. szám.

Nagyvárad

Kedd, 1916 július 4.

Megindult az angol—francia offenzíva.

Hónapok óta készíti elő az angol-francia hadvezetőség offenzíváját a Somme vidékén. Az offenzívára való előkészület nem volt titok a német hadvezetőség előtt, az entente sajtója különben is elég hangosan kürtölte világgá és így a támadás legkevésbé sem lepte meg a németeket.

A beígért és várt offenzíva tegnap megindult. Hét napi igen erős tüzérségi előkészítés után a Somme és az Encre-patak mindkét partján mintegy 40 kilométernyi szélességben kezdtek meg az angolok és franciák hatalmas tömegtámadásukat. Az első roham azonban, melynek sikere döntő az offenzíva továbbvitelére, aligha kelt nagy meglepetést ellenségeinknél. Gommecourtól Laboiselle vidékéig egyáltalán nem értek el nevezetesebb sikert, de igen súlyos veszteségeket szenvedtek. A legnagyobb és egyetlen eredményüket a Sommeig terjedő rövid szakaszon érték el, ahol két hadosztálynak sikerült betörni a németek első védelmi vonalába. A német hadvezetőség, amely nyugodtan várta a támadást, oly nyugodtan jelenti be ezt az eredményt. A betörés területén, a legelől lévő, teljesen összelőtt árkokból az első és második vonal között fekvő állásba vették vissza a német hadosztályokat. Ez minden, amit az angol-francia offenzíva első lendületre elért; valamennyi többi támadásukat a németek visszautasították. A hatalmas ellenséges akció azonban még a verduni frontra sem tudott hatást gyakorolni. A németek itt, a 304-es magaslaton folytatták táma-

dásukat, több francia árokrészt elfoglaltak, a Maastól keletre pedig visszaverték a franciáknak a Froide Terre magaslaton, a Thiaumont erődnél lévő német vonalak ellen új, nagy erővel intézett többszö-

rös támadását. Az ántánt rég bejelentett általános offenzívájának kezdetét jelentik ezek a támadások, az általános világégés utolsó lángjának fellobbanását. A jövő Isten kezében van!

Kolomeánál megállítottuk az oroszokat.

Orosz hadszíntér. Budapest, július 3. (Hivatalos.) Bukovinában nem volt jelentős esemény. Kolomeánál a harcok terjedelme növekszik. A várostól nyugatra az ellenség ellenünk intézett erős előretörését ellentámadással megállítottuk. Tmonavtől délkeletre, ahol német és osztrák-magyar csapatok állottak harcban, másfél kilométer szélességben ellenünk megindult lovasroham tüzérségi és gyalogsági tűzben összeomlott. Lucktól délre a szövetségesek támadása ismét tért nyert. Lucktól nyugatra és északnyugatra az oroszoknak heves előretöréseit visszavertük. Szintugy meghiusult az ellenség egy lovasrohama Lecevka körül is, Baranovicitől északkeletre német és osztrák-magyar csapatok heves tüzérségi tűzzel előkészített erős támadásokat utasítottak vissza. A harcok még nincsenek teljesen befejezve.

Sikertelen olasz támadások.

Olasz hadszíntér. Budapest, július 3. (Hivatalos.) Az ellenséges lövegeknek és aknavetőeknek a doberdói fensík, különösen a Monte dei sei Busitól délre lévő szakasza ellen kifejtett élénk tevékenység tovább tart. Hellyel-közel szívós kézigránát harcok is folytak. A Marmolata területén és a Brenta és Etsch közti harcvalunkon ismét visszavertük az ellenség több támadását. A Monte Interrotto területén Kayser hadnagy a cs. kir. Landwehr 26. gyalogezred 6 emberből álló járőrével egy ellenséges géppuskák ellen végrehajtott sikeres vállalkozás után 260 olaszt, köztük 4 tisztet mint foglyot szállított be. Más helyeken tegnap 14 tisztet és 336 főnyi legénységet fogtunk el.

Délkeleti hadszíntér. Budapest, július 3. (Hivatalos.) Nincs nevezetesebb esemény. Höfer. (Min. eln. sajtóosztály.)

A németek hatalmas ellentámadása.

Budapest, július 3. (Saját tudósítónktól.) Az angol főhadiszállásról jelentik: A helyzet változatlan. A németeknek Montauban ellen intézett hatalmas ellentámadását visszavertük és sok veszteséget okoztunk nekik. Az angol csapatok hangulata kitünő.

CZILLÉR IMRE

nagyáruházában

!! Nagy nyári occasió keretében !!

Legujabb ruhaselymek, Grenadinok, Epongeok, Batisztok, Cartonok és Zephirek. Gyönyörű Blousok, kor. 9-50, 12-50, 16-50 és feljebb. Divatos gallérok és Rüschoek, napernyők, keztyük, harisnyák, tricok és soknik. Vásznon és szalma kalapok. Fehérneműek, ing, gallér, kélzélők, nyakkendők. Ridiöülök. Szönyvegek és függönyök kerülnek legolcsóbban eladásra!

A vagyonadó és a gazdák.

A kormány a hadinyereségadóról szóló javaslaton kívül, mellyel volt alkalmunk foglalkozni, a jövedelemadónak részletes életbeléptetése, a vagyonadó, a kereseti adó, a vállalatok kereseti adója, a blyeg és illetékek fölemelése, a szeszdó és az osztályorsójáték ügyében is nyújtott be törvényjavaslatokat.

Az új adójavaslatok közül a föld terheit a vagyonadójavaslat növeli erősen, amely a kisgazdák felsőbb rétegait is érinti, különösen ha a vagyonbecslés a forgalmi érték s a háborus árak alapján történik.

A Magyar Gazdaszövetség épp ezért hivatásszerű kötelességének tartotta, hogy ezen új adó tárgyában sürgős följelentést intézzen a képviselőházhoz, melyet a következőkben e helyütt is ismertetünk.

Szövetségünk följelentése sajnálatos állapítja meg mindenekelőtt, hogy ez a javaslat az érdekelt adózó közönség meghallgatásának mellőzésevel készült s oly meglepetésszerűleg került a törvényhozás elé, hogy annak beható tárgyalására a gazdasági érdekképviselőknek alig marad idő. Ennek fogva arra kéri a képviselőházat, hogy ezen törvényjavaslat parlamenti tárgyalását türgessze föl s a gazdasági érdekképviselők meghallgatásával revidálja.

Ami magát a törvényjavaslatot illeti, a priori kifejezést ad amaz aggodalmunknak, hogy a vagyonadó azzal az évenkénti kivétessel, illetve állandósítással, amint azt a javaslat kontemplálja, alapjában érinti, különösen a fundált vagyont, mely nemzeti gazdaságunknak századokon át fenntartója s az államkincstár egysúlyának elsőrangú garanciája volt. Ez az adó a maga állandóságával voltaképp burkolt jövedelemadó a külön meghonosított jövedelemadó mellett, hátrányos, kétszeres zaklatást jelent az adózó polgárságra, mely a jövedelemkutatás után a vagyonkutatás zaklatásait is kénytelen elviselni.

Ez az adó különösen a mezőgazdasági ingatlan újabb nagy megterhelését jelent, mint amely legkevésbé eltiltható s így az ingó vagyonokkal szemben kénytelen az adó aránytalan súlyát hordozni.

A javaslat 9. §-ának azon rendelkezése, mely szerint a nem jövedelemadó, csak értékkel bíró vagyonrész is adózás alá esik, szembevetendő igazságtalanság a mezőgazdasági üzemmél szemben, ahol a tulajdonos szorgalmán kívül eső okokból vannak oly épületek és vagyonrészek, amelyek jövedelmet nem hajtanak s így az egyéb, jövedelmet hajtó vagyonokkal egy tekintetbe nem jöhetnek. Kulturális szempontból aggályos az egyesek birtokában levő műtárgyak évről-évre folyó megadóztatása, ami oda vezetett, hogy sokszor családi ereklyeként őrzött műtárgyak birtoklása csak a legmódosabbak részére válik lehetővé.

Amit a javaslat 10. § a kontemplál, hogy tudniillik a vagyon megbecslésénél annak forgalmi értéke irányadó, — mezőgazdasági ingatlanoknál teljesen tarthatatlan és végzetes következményekkel, hogy ne mondjuk, a földbirtok jelentékeny részének pusztulásával járhat. Oly igazságtalanságot jelent ez az egyébként is súlyosan megterhelt földbirtokokkal szemben, mely hazánkban nem csupán a nagyobb termelés lehetőségét zárja ki, hanem a gazdálkodás

folytonosságát, a nemzetfenntartó földbirtokosztály jövőjét is veszélyezteti.

Ezzel szemben azt javasoljuk, hogy a törvényhozás a földbirtoknál a forgalmi érték alapján való becslés rendszerét ejtse el s helyette a vagyonbecslést olyképp kontemplálja, hogy magának a mezőgazdasági birtoknak az értéke tizévenkint állapíttassék meg s ezen érték megállapításánál a községenkénti, esetleg járasonkénti tizévi átlagos bérösszeg alapján 5 százalékos kamatozással határozassék meg. Nyilvánvaló tény, hogy hazánkban különböző körülményeknél fogva a földárak oly magas színvonalra emelkedtek egyes vidékeken, hogy a földbirtok hozadékával arányban sehogy sem állanak. A földvásárló birtokos abban a reményben fizeti meg a magasabb árt, hogy a birtok hozadéka évről-évre emelkedni fog és így tiz év múlva eléri azt a szintet, amely a lefizetett vételárral arányban van. Nyilvánvaló tehát ebből az is, hogy, ha a földbirtokos osztálynak ezen forgalmi érték alapján kellene adóznia, sokkal nagyobb vagyon terhét kellene viselnie, mint amekkorával tényleg rendelkezik.

Az államkincstárnak sem érdeke, hogy adójövedelmének ama legbiztosabb körét, melyet a földbirtok alkot, ily elviselhetetlen rendszerrel megbénítsa, mert ez hova tovább arra vezetne, hogy az adóalapul szolgáló földbirtok teherviselő képességéből fokrolfokra veszítene s jövedelmi adóban is kevesebbet és kevesebbet szolgáltatna az államnak.

Ami az erdő- és szőlőbirtokokat illeti, ahol a fenti rendszer nem alkalmazható, azokra nézve becslő bizottságok kiküldését ajánljuk.

A mezőgazdasági üzem felszerelésének értékmeghatározásánál azt kérjük, hogy azok ne a háborus árak alapján becsültesse-nek fel, hanem a legközelebbi időben várható normál árak alapján, másrésztől azt: hogy a mezőgazdasági üzemből levő gépek, amelyek az üzemből sokkal rövidebb időtartamig, néhány héttig használtatnak, mint az ipari üzemből levő gépek, — használati értékük alapján becsültesse-nek meg. Felesleges bővebben fejtegetni, hogy ezen gépek, mint a cséplőgép, gőzeke stb. használati értékükkel szemben igen nagy értékeket képviselnek s ha az adózásnál forgalmi értékük vétetik alapul, ez a súlyos teher a mezőgazdaságok gépvásárlásának s így intenzitásának újabb akadályává lesz. Figyelembe veendő továbbá a felszerelésnél a kopás, törés és egyéb veszélyek utján jelentkező értékcsökkenés, míg az állatállománynál az állati járványok folytán a mezőgazdasági üzemet speciálisan fenyegető nagyobb kockázat is.

A javaslat 12. §-a, mely szerint az előző gazdasági évek terméséből származó készletek az értékmeghatározásnál szintén számításba veendőek, semmiképp sincs összhangban a 8. § 6. pontjával, mely az ingó tőkének azt a kedvezést nyújtja, hogy az adókötelesnek a folyó bevételéhez tartozó pénzkészlete, holott az csak egy a jövedelemhez tartozik, mint a gazda gabonakészlete, vagyonnak nem tekinthető.

A magyar földbirtok közismert eladó-sodásánál fogva a vagyonérték meghatározásánál a tőketartozások levonásán kívül fontos nemzetgazdasági tekintetek teszik szükségessé, hogy a kamathátralék is levonható legyen.

Miután azonban a mezőgazdasági üze-

mek értékmeghatározásánál annyi különleges szempont merül fel, melyekre a felterjesztés keretén belül még nagy vonásokban sem lehetne rámutatni, ama kívánságunkat fejeztük ki, hogy a pénzügyminiszter a törvényt végrehajtó utasításban az eljáró tényezőket a mezőgazdasági érdekekkel szemben, melyeknél az eltilkolás ugyis ki van zárva, a lehető legmegtámasztottabb eljárásra utasítsa és gondoskodjék arról, hogy az adókövetésnél, illetve az értékmegállapításoknál megfelelő szakértők vagy szakértő bizottságok révén a gazdák közönségnek is beleszólása legyen.

Ami pedig az adókövetési eljárást illeti, az egyenlő teherviselés érdekében, de az államkincstár törvényes jövedelmei érdekében is méltányosnak tartanók, hogy az ingatlan vagyonokra nehezedő azon körülményt, hogy nem tilkolhatók el, azzal ellensúlyoztassék, hogy az adókövetési eljárás teljes szigorral vitessék keresztül. Csak így kapunk garanciát arra nézve, hogy a földbirtok nem lesz kénytelen az újabb és újabb adóterhekből folyton nagyobb részt vállalni.

Ebből a szempontból, ami az adókövetés előkészítését illeti, tekintettel arra a körülményre, hogy a hadiadó bevallásánál, a napilapok szerint a folyó évben is szomorú tapasztalatok történtek, arra nézve, hogy sokan kivonták magukat a bevallás alól, mert a bevallás sanctiójának nem volt ereje, a 22. § ban kontemplált bírságot azokra nézve, akik vallomásukat be nem adják, kevésnek tartjuk, s nem riadnánk vissza attól, hogy azok, adójuk kétszeres kiróvásával bírságotassanak.

Ami pedig a 27. § ban kontemplált azon nagyszabású discrecionális jogot illeti, hogy méltánylandó esetekben a vagyonadó egyik másik évben elengedtetik, azt ajánlottuk, hogy ez a jog a mindenkori pénzügyminiszter helyett a legfelsőbb pénzügyi bíróságra, a közigazgatási bíróságra ruháztassék.

Megbotránkozással utasítjuk vissza azokat a támadásokat, melyeket a földbirtok ellen, ezen nyilván súlyosabb terhek dacára bizonyos körök intéznek s amelyek azt a balhítet akarják bevinni a közvéleménybe, mintha a földbirtok kedvezményeket élvezne a többi gazdasági ágakkal szemben. A képviselőház pénzügyi bizottságának legutóbbi ülése is, ahol a bankok szerénytelen nyíltsággal viták ki újabb előnyöket a kormánytól a saját zsebükre, ép az ellenkezőjét mutatja.

Egyébként jól ismerjük a földbirtok elleni kitérések rugóit. A kik a közélet mozanatait figyelik az utóbbi években, észrevehetik, hogy akár vámpolitikáról van szó, bizonyos körökben tervszerű agitáció folyik, melynek titkos célja történelmi osztály lába alól kihuzni a földet.

Reméljük, hogy a magyar törvényhozás és a pénzügyi kormány ki bírja vonni magát e veszedelmes célzattal megindult agitáció hatása alól s igazságos lesz a magyar földbirtok érdekeivel szemben.

* A Bihar megyei Takarékpénztár értesíti t. ügyfeleit, hogy az 1916. évi 6 % -os és 5 1/2 % -os negyedik hadikölcsön végleges kötvényei az intézet pénztáránál mai naptól kezdve kiszolgáltatnak.

* Két kis gyermek mellé 11—13 éves német leány kerestetik. Cim Tuka Géza intéző Szaniszló Szatmármegye.

Gyászruhák 10 óra alatt festetnek feketére.

Szabó László
vegytisztító és műkelmefestő gyárában
Körözs-utca 1. sz. Telefonszám 7-67.

Elvállal mindennemű férfi és női ruhafestést, vegytisztítást különösen tisztai és katonai egyenruhák átfestését és vegytisztítását. Vidéki rendelések gyorsan és pontosan. Felvételi üzletek: Rákóczi-ut Bazárépület, Moskovits palota.
Telefon 133. Szent János-utca 38. sz.

Az angol-francia offenzíva eredménytelen.

Berlin, július 3. A nagyfőhadiszállás jelenti:

Nyugati hadszíntér.

Az angol-francia támadások folytatása a Somme mindkét oldalán általában nem ért el a folyótól északra semmiféle előnyt, az ellenség itt rendkívül nagy véres veszteségeket szenvedett. A folyótól délre éjszaka egy második állásba hajlítottuk vissza azt a hadosztályt, amelyet tegnap az első és második vonal közti állásba vetettünk vissza. A harcok tevékenység a meg nem támadott hadseregárvonalakon ugyanaz maradt.

A Maastól nyugatra kisebb gyalogsági harcokra vezettek a franciáknak azon kísérletei, hogy a 304-es magaslapon elfoglalt árokreszeket ismét elragadják. A Maastól keletre az ellenség továbbra is a Thiaumont erőd és Froide Terre elleni hiábavaló támadásokban merült ki. Egyik támadása alkalomával mintegy 600 méternyire az erődtől délnyugatra átmenetileg benyomult elöl levő árknakba, ahonnan azonban rögtön ki-vertük.

Wauv erődtől délnyugatra a Batleri de Dommp kezünkben van. Ott 100 foglyot és több géppuskát szállítottunk be. A Boa de Prepei (Pout a Mozsontól északnyugatra) német állások ellen előrenyomuló osztagokat könnyű szerrel visszavertünk.

A tegnapi nap számos légi harcában 6 ellenséges repülő, ezek között 4-et vonalaink légi harcában lelőttünk. Mouleer hadnagy ez alkalommal a 7-ik, Parchan hadnagy pedig 6-ik ellenfelét tette harcoképtelenné. Elzáró tüzelésünk egy ellenséges kétfedelűt Douai felett, egy másikat tegnapelőtt Pervisetől keletre (Yser harcvonal) szedte le.

Repülőink Verdun környékén 2 francia kötött léggömböt lelőttek.

Az orosz Hindenburg ellen is támad.

Keleti hadszíntér.

Orosz torpedónaszádok és a Szláva sorhajó Raggasonitól keletre eredménytelenül lőtték a kurlandi tengerpartot. Ezeket tengerparti útegeink hatásos tűz alá fogták és repülőrajaink megtámadták. A Szlávát eltalálták. Hindenburg hadseregeinek több pontján az ellenség fokozta tüzelését és több ízben előretörést kísérelt meg. Ezek csak Minsknél (Sourgoutól északra) vezettek vonalainkban vívott harcokra, amelyekből az ellenséget 243 orosz fogoly ejtése és súlyos véres veszteségei mellett azonnal ismét kiűztük.

Lipót bajor herceg tábornagy hadserege: Az oroszok Korceliscétől északra és keletre, valamint a paranovici-slovi vasút mindkét oldalán több órai tűzvérségi előkészítés után támadást intéztek. A Korceliscétől északkeletre benyomult osztagok ellen ellentámadásunk előre haladt, egyebütt az ellenséget sok halottjának és sebesültjének visszahagyása mellett megszalasztottuk.

Linsingen tábornok hadserege: Erős

orosz ellentámadások Lucktól délnyugatra nem voltak képesek előnyomulásukat feltartóztatni. Nagy lovasrohamai siralmasan összeomlottak. A foglyok száma mintegy 1800 főnyi legénységgel emelkedett.

Bothmer gróf tábornok hadserege: Thumaetól keletre csapataink kedvező harcban állanak.

Baikáni hadszíntér.

Nincs nevezetesebb esemény. (Min. eln. sajtóosztály.)

Az oroszok tisztii veszteségei.

Budapest, július 3. (Saját tudósítónktól.) Berlinből jelentik: Az oroszok mostani offenzívájában 15000 tisztet veszítettek. Nyolc ezred minden tisztje elesett. 100 ezred pedig több mint a felét elveszítette tisztii állományának.

Az orosz paraszti joga.

Budapest, július 3. (Saját tudósítónktól.) Pétervárról jelentik: A дума törvényjavaslatot fogadott el, amelyben kimondta, hogy az orosz parasztnak ugyanolyan joga van, mint más polgárnak.

A németek el akarják fogni a verduni védőket.

Berlin, július 3. A Times párisi tudósítója jelenti, hogy a hadműveletek az egész fronton folyamatban vannak. A németek Verdunnél megvalósítják azt a gondosan előkészített tervüket, amellyel a front egész előugró részét le akarják vágni s a védőket el akarják fogni. Ugy látszik, hogy ezt a tervet megvalósítják, anélkül, hogy törődnének az angol fronton felhangzó ágyudörgéssel. Északon az angolok ugyanilyen módszert használnak a németekkel szemben és úgy látszik, hogy alaposan tanulmányozták a németek példáját.

Ujabb háboru készül Amerikában.

Budapest, július 3. (Saját tudósítónktól.) New-Yorkból jelentik: A washingtoni lapok jelentése szerint az Unio és Mexikó között olyan ellentétek merültek fel, melyek egy újabb háboru kitörését jelentik.

Nagy tüntetés Athénben.

Budapest, július 3. (Saját tudósítónktól.) Athénből jelentik: Az elbocsátott tartalékosok nagy tüntetést rendeztek a fővárosban. A tüntetés Venizelos és pártja ellen irányult.

Az orosz barbárság.

Stockholm, július 3. Az orosz vezérkarnak ahhoz a jelentéséhez, amely német foglyoknak leölését azzal igyekszik mentesíteni, hogy a németek robbanógolyókat használtak, a „Göteborgs Handels-Tidningen” e megjegyzéseket fűzi: Egyetlen fél sem ismerte be, indokolta, vagy védelmezte ily cinikus nyíltsággal hadifoglyok lemészárlását ilyen vagy más okokból.

Meddig terjed az angol offenzíva?

Budapest, július 3. (Saját tudósítónktól.) Rotterdamból jelentik: Az első angol jelentésekből megállapítható, hogy az angol offenzíva Scermetől Panpanmeig terjed. Az angoloknak azonban sehol sem sikerült a német védelmi vonalon tuljutni. Az egész offenzíva mindössze az első német vonalakig birt előre haladni.

Nagy csalódás az angol offenzívában.

Budapest, július 3. (Saját tudósítónktól.) Londonból jelentik: Az angol főhadiszállás 2-án kelt jelentésében a következőket írta: Ma nehéz harc folyt az Ancre és Somme között. Különösen nehéz volt a küzdelem Frigournál és le Boidellenél. Frigourt, melyet 2 órakor foglaltunk el, birtokunkban van. Boiasel mellett az ellenség szivós ellenállást fejt ki. Csapataink kitünő hangulatban vannak és lassan haladnak előre. Jelentékeny hadianyag jutott birtokunkba. Az Aucre-völgy más helyén a helyzet változatlan. Az általános helyzet kedvező. Az ellenség veszteségeiről szóló hírek azt mutatják, hogy az első becslésünk tulságos alacsony volt. Repülőink nagy tevékenységet fejtettek ki. Három repülőnk eltűnt.

Budapest, július 3. (Saját tudósítónktól.) Rotterdamból jelentik: Az angol jelentés egyáltalán nem keltett nagy lelkesedést, sőt csalódást idézett elő, mert egyáltalán semmiféle eredményről sem tud beszámolni. Az összes magánjelentések arról számolnak be, hogy az angol offenzíva egyáltalán nem találta meggyengítve a németeket. Az angol nép hangulata kedvezőtlen. A kilátások sem jók. Végül is azonban megállapítják, hogy a szövetségeseknek nem az a céljuk, hogy elkergezzék a németeket, hanem hogy acéltömegek alá temessék őket.

Rendeletek a hadisegélyről.

A Külügy Hadügy írja: A honvédelmi miniszter rendeletet intézett az illetékes hatóságokhoz a hadisegélyezés ügyében. A rendelet értelmében az olyan esetben, mikor valakinek huzamosabb ideig folyósították illetéktelenül a hadisegélyt, a miről azonban a segélyezett nem tudott, a segélyt levonni nem szabad.

A rendeletnek ez az intézkedése azokra az esetekre vonatkozik, a mikor az illető, a ki után a segélyt folyósították, meghalt, a halálesetről azonban hozzátartozói nem tudtak. Ha azonban a segélyt élvezők tudtak hozzátartozóik elcsúszásáról vagy eltűnéséről, de ezt a körülményt szándékosan nem jelentették be, a segélyt le kell vonni. Ujtitást is tartalmaz a rendelet: az elesettek családjának a végleges nyugdíj folyósítása előtt előleget adnak. Eaneke az előlegnek akkorának kell lennie, hogy abból a segélyezendő megélhetése biztosítva legyen. Az előleget annak idején le kell vonni a nyugdíjból. A belügyminiszter szintén rendeletet küldött a hatóságoknak, hogy mindazoktól, a kik egy hónapnál hosszabb időre mezőgazdasági címen kaptak szabadságot, a családi hadisegélypótlékot a bevonulásig vonják meg.

A hadifogságban levő katonák családjának államsegélyét több esetben beszüntetik, mert az itthonmaradt hozzátartozók, vagy a községi előjáróság magánaton oly értesülést nyertek, hogy a hadifogságban levő elhalt. Minthogy a magánaton szerzett értesítés a haláleset beigazolásul el nem fogadható, így alapon a katonai ellátás sem állapítható meg. Minthogy pedig a hadifogságban levők családját az államsegély megilleti, a honvédelmi miniszter felhívta a járási főszolgabírákat, hogy a hadifogságban levők hozzátartozóinak államsegélyét mindaddig ne szüntessék be, a míg az elhalálozásról a katonai (hőnvéd) hatóság hivatalos értesítése meg nem érkezik.

A ligeti tó vizének felfrissítése.

Pár hét óta új csónakos-gazdája van a Bunyitay-liget szigetének, amelyet az NSE bérelt a várostól. Az új csónakos Hodossy mester azonnal hozzálátott az elhanyagolt sziget rendbehozatalához.

Legelőször az emberi gázt és gyomot irtotta ki, a csirkefogókat, akik ellepték a szigetet, beleültek a csónakba, nem fizettek, kifogták a tóból a halakat, ellopták a tenyésztésre vásárolt potykákat, letördelték a gyümölcsfák termő ágait, leszédtek a fákról az éneklő madarak fészkeit. Ezeket, ha lehetett, szépszerével, ha nem, másként kitiltotta a szigetről.

Most a partokat nyesi le s kiirtja a vadgajt a partoldalokról. Helyükre a m. kir. földművelésügyi miniszterium kirendeltségétől kapott magvakat veti el, hogy ott mézészó növények teremjenek, amire a kirendeltség méhtenyésztésének szüksége van. Azután, hogy a csónakázókat a kődobálásoktól megóvja, drótkerítéssel veszi körül az egész tavat s így a szigetre se juthatnak a kártevők.

Ezenkívül azt kéri, hogy a város adjon neki 300 mázsa betont és munkasert. Ezek

segítségével egy betonfenékgátat kíván építeni a Körösön keresztül az uszoda alatt, amely felduzzasztaná a vizet s beszorítaná a ligeti tóba, úgy, hogy állandóan friss víz ömöljön át a Körösből.

Szóval Hodossy mester a szigetet rendbe akarja hozni s a tó állott, poshadt, hinárborította vizét felakarja frissíteni. Na csak bele ne törjön a bicskája ebbe a nagy vállalkozásba.

Hallatlan cipőárak.

Gyártják a papirtalpu cipőket.

A cipőkereskedők egyrésze nagyon kihasználja a mai szorult helyzetet. Valamire való cipőt ma már 50-60 koronán alul nem lehet kapni.

Megtörtént az egyik üzletben pl., hogy egy uri ember kiválasztott egy pár cipőt, amelyet 50 korona összegért ki is alkudott, de hivatalos dolgai miatt nem vihette el s másnap midőn bement az üzletbe s kiakarta a cipőt fizetni, már csak 60 koronáért akarták átadni azt. A kereskedő nem állotta kijelenteni, hogy 24 óra alatt 10 koronával ment fel a cipő ára.

A nagy drágaság mellett a vevő még azt sem tudja, hogy pénzéért mit kap: bőrtalpu, vagy papirtalpu cipőt-e?

Mivel a lelketlen csalók a papirtalpu bakancsokkal annyi szegény katonát tönkretettek, s ezért a bíróság előtt kellett leszámolniok, most már a közönségre vetették ki a hálót.

A papirtalpakat ma is gyártják vigan, ma is bedolgozzák s a kereskedők még vigabban sózzák drága áron a közönség nyakára, amely csak akkor tudja, hogy be van csapva, ha az első pocolya, vagy viz éri a drága cipőt. A vevő boszankodik, mert mást úgy sem tehet. A papirtalpu cipőket pedig gyártják tovább és becsapják velük ezután is a közönséget. Ezért nem kell félniök, hogy hurokra kerülnek.

Egy hat éves vászon gyermekcipőért 14-16 koronát követelnek, amelynek talpa az első napon ronggyá válik, amint egy kissé átázik.

A hatóságnak kellene ez ellen védelmet nyújtani a közönség részére, amint megteszik Ausztriában, ahol még azt is szigorú eljárással ez pénzbüntetéssel sújtják, ha a cipők talpán az árakat magasabb összegre átírják. S éppen így súlyosan büntetik a papirtalpu cipőkkel üzött csalást is.

Nagyváradon ma aligha találunk olyan pár cipőt, amely már többszörösen át nem ment az árak gyakori változtatásával járó procedurán.

Lassankint oda jutunk a kereskedelem nagyszabadsága mellett, hogy csak az vehet új cipőt, aki nagy jóvedelemmel rendelkezik. Pedig még nyár van, — hova jutunk ha bekövetkezik az őszi és téli idő, amikor nagyobb a lábbelikereslet.

Teleky-utca 62. sz. házában több rendű kétszobás lakás és egy 16×6 méteres műhely v. raktár azonnal bérelhető. Felvilágosít ugyanott a házmesternő, valamint dr. Imrik Gusztáv ügyvéd, zárgondaok. Sal. Ferenc-u. 15. Telefon 416.

A sajtó dr. Karácsonyi János könyvéről.

Dr. Karácsonyi János prépost-kanonoknak, a Magyar Tudományos Akadémia rendes tagjának most megjelent: „A magyar nemzet történeti joga hazánk területéhez a Kárpátoktól le az Adriáig” című nagy történelmi művét a Budapesti Hírlap vasárnapi száma nagy jelentőségéhez képest vezércikkben méltatja.

Ismerteti a könyv tartalmát s elmondja, hogy dr. Karácsonyi megállapítása szerint Árpád népe Pannoniát a rómainak nevezett frank birodalomtól, a Duna Dráva-Száva között a bolgároktól foglalta el, a dunán inneni részt pedig a morva szlávoktól. Ezek a népek s hatalmak már nincsenek sehol, mert a morva-szlávok nem azonosak a ma itt élő szlovák tótokkal, akiknek semmi közüik ahhoz a Szvatoplukhoz, akit a magyarok legyőztek.

A szlovák tótok sokkal későbbi telepítvényesek. Épp úgy a románok is, akikről megállapítja a szerző, hogy a VI. ik században Itáliából kerültek a Balkánra, innen a X. ik században a Rhodop-hegység mentére, majd az alsó Duna mentére, ahonnan a görögök boszúja elől menekültek 1187-ben a Duna északi partjára a kunokhoz, itt fejlődtek nemzetté s onnan vándoroltak be a hegyeken át Erdélybe, majd Magyarországra a XIII. századtól kezdve a XVIII. századig. De még 1733-ban magának a román püspöknek adatai szerint is Erdélyben csak 425,000 román lakott.

A horvátok sem ősi lakói az általuk lakott földnek, mert a régi Szlavonia: Zágráb-, Varasd- és Kőrösmegyék magyar megyék voltak, melyekbe a horvátok csak később vándoroltak be. A legkésőbb bevándorlottak a szerbek.

Ezek a népek a magyar nemzet jóvoltából huzódtak meg itt, kaptak a művelésre földet, a magyar nemzet oltalmazta meg őket s e népfajok egyikének sines történelmi joga a haza földjéhez s csak a magyar nemzet kardja és ereje védte meg őket a megsemmisüléstől.

Ezután így méltatja a Budapesti Hírlap Karácsonyi könyvét: „Nekünk magyaroknak ez a könyv bizonyára nagy erkölcsi erőt ad jogainkhoz való szívós ragaszkodásunkhoz, nemzeti államiságunk teljes kiépítéséhez.

Karácsonyi könyvének megírásával nagy szolgálatot tett nemzetének, mert megerősítette a nemzetet abban a hitében, hogy joga erkölcsi alappal bír, mely erősebb az erőszaknál. Ennek pedig nem csak a jelentősége, hiszen a magyar ügy eddig is, sokszor minden anyagi erő híján, ugyyszólván pusztán erkölcsi súlyánál fogva jutott diadalra ármány erőszak és oszlopszó ellenében.”

* Gyönyörű rózsás arc a nő legszébb díszje. Az első ránc a szép asszony első igazi bánata. Adjunk tehát neki módot, hogy eltüntethesse. Elég ha a megbecsülhetetlen Y-PO krém és szappant használja, melytől a bőr visszanyeri ruganyosságát eltünteti a ráncokat, szeplőket, mitesereket, májfoltokat, pattanásokat és bőr vörösséget. Ára 2 K. Kapható: Farkas István „Apolló” drogeriájában Nagyvárad, Rákóczi-ut 7/B. Rimanóczy-palota.

Gesztési Ödön jelentkezik.

Azok között, akiket a háboru Párisban ért, volt Gesztési Ödön, Nagyvárad várcs volt számvévője.

Gesztési nyugdíjaztatása után a francia fővárosban telepedett meg s ott sakkozásból tartotta fenn magát. Volt ezenkívül magyar esárdája s egy újságárus kioszkja is Párisban.

A háboru kitörése után Creuson várába internálták Gesztésit, aki a fogságban is sakkozással könnyített helyzetén s szép összegeket keresett sakkmutatványaiával. (Bekötött szemmel 25 játszmát játszott végig.)

Ilymódon barátokra tett szert annyira, hogy ezek közbenjárására Kerbenéat dél-franciaországi faluba vitték. Onnan jelentkezett az amerikai konzulátusnál, ahol előadta, hogy fogságában gyomorbeteg lett, mert a rossz kosztot nem bírta s így most is külön kosztra van utalva. Kérte tehát, hogy járjon közbe a konzulátus a magyar kormánytól s eszközölje ki, hogy Nagyvárad várostól megkaphassa a nyugdíját s ilymódon jobb táplálkozáshoz juthasson.

A külügyminisztérium tegnap német nyelvű átiratban fordult Nagyvárad városhoz s előadja, hogy mit mondott Gesztési az amerikai konzulátuson. Ezért kéri, hogy ha jogos a követelése Gesztésinek, teljesítse a város és küldje el neki a pénzt.

A város rövidesen elküldi a nyugdíjat Gesztésinek.

A Fidibuszt be kell tiltani!

A hirhedtté vált pornográf-újságról a Pesti Futár írja a következőket:

Fischhoff gazda Fidibusza. A királyi törvényes Füzesséry-tanácsa pornográfia miatt 15 heti fogházat és 1410 korona pénzbüntetést osztott ki pausáleben e hét elején a Fidibusz munkatársai között.

A munkatársak közül tulajdonképpen csak négyen munkatársai a Fidibusznak. A másik négy rajzoló, bankhivatalnok, joghallgató, *miniszteri fogalmazó.*

A lapot magát nem kell bővebben ismertetni.

Későbbi szerkesztői alatt a lap mindig borzassabb és pikánsabb lett, tetőpontját pedig akkor érte el, mikor mostani kiadója Fischhoff Imre átvette. Fischhoff, aki azelőtt Mitzger tanár *hirdetési ügynöke volt*, egész kis összegért, néhány ezer koronáért vette meg a lapot; néhány év alatt virágzó vállalatot csinált belőle. Fischhoff ur azon az állásponton van, hogy a közönségnek minél kézzelfoghatóbb disznóság kell és a Fidibusznak ezt kell szolgálni. Fischhoff okoskodása bevált, a lap most 25-30 ezer koronát hoz évente.

A lap munkatársait Fischhoff ezzel szemben siralmasan fizeti. A jelenlegi felelős szerkesztő 200 koronát kap havonta, a többi munkatársak pedig összesen 65 koronát hetenkint. Fischhoff kifejezetten *megkövetelte a lap munkatársaitól, hogy disznóságokat írjanak.* Különösen a szeptember 10 iki elközbást megelőző időkben.

A Pesti Futár ismeri a Fidibuszt jól és amit ír, mégis megdöbbenő. Ha úgy van, ahogy írja, akkor nincs más teendője a hatóságnak, mint *beszüntetni a Fidibusz megjelenését.* A sajtószabadság ugyanis nem vonatkozik és nem alkalmazható a pornográfia. Nem ezért van s nem védheti a szennyirodalmat.

Német támadások Thiaumont-erőd ellen

Francia hivatalos jelentés, július 2. délután 3 óra:

A Sommetől északra egész éjjel elkésredett harc tombolt. A németek heves ellen-támadásokat intéztek a Hardecourt mellett levő új francia állások ellen, de zárótüzelé-süinktől és gyalogsági tüzelésünktől jelenté-keny veszteségekkel feltartóztatva, rendet-lenül vissza kellett vonulniok. Hétszáz fogoly és hat tiszt maradt kezünkben.

A franciák kiszélesítették foglalásaikat a folyó jobbpartján és élénk harcok után elfoglalták Curly falut, amelyet teljesen megszállottak. A Sommetől délre a franciák tartják valamennyi tegnap elfoglalt állásukat. Az új folyamán Herbecourt és Assevillers között nyomultak előre. A legutóbbi jelentések szerint tegnap a franciák által elfogott sebésületlen németek száma meghaladja az ötezeret.

Az Oise és az Aisne között egy német őrzőparat, amely Baillynél vonalunkhoz közeledni igyekezett, elfogtunk. A Champagneban számos felderítést végeztünk. Több felderítő osztag benyomult az ellenséges árkokba, kézigranátokkal megtisztította azokat és 15 foglyot hozott magával.

A Maas balpartján a németeknek sikerült az avocourti erődötől északkeletre előre-tolt árkokba bevonulni, de ellentámadással rögtön visszavertük őket. A Mort Homme keleti lejtőjén a franciák teljesen sikerült rajtaütést végeztek és az ellenség árkáig jutottak, mintegy ötven németet megöltek és mintegy huszat elfogtak. Gépfegyvert is hoztak magukkal.

A jobbparton a németek több vállalkozását a Thiaumont mű ellen, amelyben a franciák megvetették a lábukat, könnyen visszavertük. Erős német osztag indult az első vonal ellen, de tetemes veszteségei után szétszórta. Tizenhat németet, köztük két tisztet elfogtunk.

Pályázat honvédárva alapítványi helyeire.

A m. kir. honvédelmi miniszter urnak 179515/24—1916 számú körrendelete alapján közhírré teszem, hogy Budapest székesfőváros közönsége által boldog emlékeztető József főherceg ur 6. és kir. Fensége honvéd főparancsnokságának 25. évfordulója alkalmából, s annak emlékére, a m. kir. honvédség árvái részére, az illetőségre való tekintet nélkül létesített alapítványi helyek közül jelenleg a József fiárvaházban két hely kerülhet betöltés alá.

Az árvaházba való felvétel kellékeikéig igazolandó:

a) az, hogy a felvétetni kért gyermek tényleg a m. kir. honvédség kötelékébe tartozott vagy tartozó apának törvényes le-számazója;

b) a vagyontalanság;

c) félárvaaknál (akik tudniillik apátlanok vagy anyátlanok) az életben levő szülő vagyontalansága;

d) hogy az árva hatodik életévét már betöltötte és hogy a 10 ik életévét még tul nem haladta;

e) hogy ép testű és elméjű, a himlőn átesett, vagy ellene sikerrel beoltott. — Az árva kora és a szülők elhalálása hiteles anyakönyvi kivonattal, a testi és elme-beli állapot, a himlőoltás és a vagyontalan-

ság közbiztoságilag hitelesített orvosi és helyhatósági bizonyítvánnyal igazolandó.

A kellően felszerelt bályegtelen kérvé-nyek, — melyekben a szülő vagy gyám neve, állása és lakhelye (város, megye, utolsó posta) is felemlítendő, — folyó évi július hó 15-éig a m. kir. honvédelmi mi-niszterhez nyújtandók be, ahonnan Buda-pest székesfőváros hatóságához fognak kül-detni és a kijelölési jog gyakorlása végett József főherceg ur 6. és kir. Fenségehez fognak felterjesztetni.

Az alapítványi helyek az 1916—17. tanév kezdetén lesznek betöltendők s a fel-vétel vagy fel nem vételről az árvák hoz-zátartozóit Budapest székesfőváros tanácsa hatósági uton fogja értesíteni.

Nagyvárad, 1916. június hó 28.

Eleméry Ferenc,
katonaiügyi tanácsnok.

HIREK

* **Lányi püspök ezüstmiséje.** Dr Lányi József tinnini fsz. püspök, főrendi-házi tag, váradi kanonok székházától távol ünnepelte ezüstmiséjét e hó 2-án, melyről előző számunkban megemlékeztünk. A trón-örökös árváinak meghívására a püspök Arstettenbe utazott a múlt hó végén s ott gyászmisét mondott a trónörökös párért s innen utazott Nagyszombatba s ott tartotta ezüstmiséjét teljes esendben és elvonultság-ban. Nagyszombatból a Balaton mellé Keszthelyre utazik s onnan tér vissza Nagyváradra. Ma van Lányi püspök püspökké szentelésének 10 éves évfordulója, amely alkalomból a püspököt számosan üdvözlötték az ország minden részéből.

* **Kitüntetés.** Kovács Dániel honvéd-főhadnagy, a III ik osztályu katonai érdem-kereszt tulajdonosa itthon teljesített kitűnő szolgálata elismeréséül a legfelsőbb szolgálat nevében dícsérő elismerésben részesült.

* **Nagyvárad művészvendégek Margittán.** Vasárnap vendégszerepelt Margittán Vajnovszky Vilma, a fiatal primadonna egy hangversenyen, amely természetesen jól sikerült és sok pénzt hozott a jótékony célra. A közönség a hírből előnyösen ismert ifju szubrettet rokonszanasan fogadta, dalait zajosan megtapsolta, énekszámait élvezte s vendégszereplését minden külső jelével az elismerésnek és tetszésnek honorálta. Előadása, bájosága és finomsága a friss tehetségnek Margittán is igaz sikert aratott. Vele együtt szép sikert ért el Papp Klári bájos énekével és Marton Lilike művészi zongorajátékával és Bethlenfalvy Imréné őrnagyné kiváló szereplésével. Az előadás a Vörös-Kereszt javára 1000 koronát jövedelmezett. Az ünnepély szép sikerének orosz-lánrésze Tátray Kálmáné, a Vörös-Kereszt Eylet ottani elnöknőjé, ki a rendező margittai urhölgyekkel együtt mindent elkövetett az ünnepély sikere érdekében.

* **Katonai kitüntetés.** A hivatalos lap közli, hogy a király Cerny Zvonimir 70. gy.-e. beli főhadnagyot a katonai érdem-kereszt hadiékítményes 3. osztályával tűntette ki.

* **Esküvő.** Varga István Máv. for-galmi tiszt tart. hadnagy szombaton vezette oltárhoz bájos és művelt menyasszonyát Szőnyi Valériát, Szőnyi Gyula Máv. tiszt viselő és neje leányát.

Félmillió katona az oroszok vesztesége.

A sajtóhadiszállásról jelentik: Orosz foglyok vallomásai, kezünkbe került orosz jeletések és hasonló forrásból származó adatok most már lehetővé teszik, hogy, bár csak megközelítően, de megállapíthassuk, az oroszok négyhetes offenzívájának orosz veszteségeit.

Az ellenség e támadásainál jelentékeny tömegű pótlásokat vetett harcra. Van okunk arra a feltevésre, hogy minden egyes csapatost mögött 50-70 százaléknyi tartalék állott készenlétben.

Csak így volt lehetséges, hogy az ellenség olyan ezredeket, a melyek az egyik napon legénységi állományuk felét hagyták a csatatéren, másnap már ismét teljesen kiegészítve hajtott támadásra. Persze az embernagságnak illetlen pazarlása még az oroszoknál sem folytatható a végtelenségig.

Hogy a megszámlálhatatlan példából csak egyet említsünk, az 53. orosz gyalogezred, a mely Lesiczki tábornok hadseregé-

ben Kelet-Galiciában harcolt, június 6-án 3250 embert, négy nappal később már csak 800 embert számlált, vagyis 2450 embert, állományának 75 százalékát elvesztette. Jun. 14-én 2200 főnyi pótlást külték az ezrednek, miáltal ismét megközelítően elérte a adilétsszámát. De már június 21-én nyolc század közül öt teljesen meg volt semmesítve, míg három 20-50 szuronyt számlált.

Hasonló viszonyok adódnak a Brusilov fronton álló többi csapatostnál is. Minden megbízható adat megegyezik abban, hogy a tábori hadsereg mögött készenlétbe helyezett és a harcok állomány háromnegyed részéig terjedő tartalékok nem elégségesek már a teljes hadilétsszám visszatyerésére. Új ágyutölteket kell hozni a mögötties ország tartalékkötelékeiből. Az orosz délnyugati hadsereg egyetlen hónapban halottakban és sebesültekben alig vesztett kevesebbet ötfélszáz ezer embernél.

* A köztisztviselők háborus segélye. A nemzeti munkapárt tegnap esti ülésén foglalkozott a köztisztviselők háborus segélyével és beszerzési előlegével. Az értekezleten Teleszky pénzügyminiszter felszólalt, aki a következőkről tett jelentést. A közzolgálatban állók újabb háborus segélyéről a pénzügyi bizottság határozatához képest fog javaslatot tenni a képviselőház negyedik ülése elé. A javaslatban indítványozni fogja, hogy a XI-XIX. fizetési osztálybeli tisztviselők háborus segélyét, mely november 1-től lesz folyósítandó fizetésük 35 százalékában, a VIII-VII fizetési osztálybeliüket 30 és a VI. és ezen felüliek segélyét 25 százalékban állapítsák meg. A segély minimuma az eddigi 400 korona helyett 600 koronában lesz megállapítva. A szolgák és altisztek eddigi 200 koronája helyett 300 korona lesz felvéve. A beszerzési előlegre vonatkozólag kijelentette a miniszter, hogy az a segély felét meg nem haladhatja és hogy az a nyár végén vagy szeptember elején lesz folyósítva.

* Középiszkolai énektanításra előkészítő tanfolyam. A nagyvárad Zeneiskola a jövő 1916-17. tanévtől kezdve egy éves énekkurzust nyit, melynek célja a középiszkolai énektanításra képesítő oklevél megszerzése. Az egy éves előkészítő kurzus elvégzése után a jelöltek felvétetnek az Orsz. m. kir. zeneakadémia továbbképző tanfolyamába, mely 6 hónapig minden év október havától március 15. éig tart bezárólag. A tanfolyam befejeztével s a képesítő vizsgálat sikeres letétele után a jelöltek képesítő oklevelet nyernek és az okl. énektanítónői oklevelet használhatják. Az előkészítő tanfolyamra a nagyvárad zeneiskolába csak 12 jelölt vétetik fel és csak oly ép testű, egészséges, 16 ik életévüket betöltött egyének, akik a középiszkolák 4. osztályát sikerrel elvégezték. Tanítónői oklevéllel bírók előnyben részesülnek. Az 1. éves előkészítő kurzus tárgyai: ének heti 2 órában, zongora heti 1 órában (lapról olvasás, transzponálás, partitúra olvasás) zenediktálás és elmélet heti 2 órában, magyar irodalomtörténet heti 1 órában. Karének heti 1 órában. Tandíj évi 200 K. Beiratási díj 10 K. Jelentkezni lehet a nagyvárad zeneiskolában minden szerdán és vasárnap 10-11 óra között. Nyomda-u. 4. Szaniszló utca. Fischer Ervinné áll. kép. okl. zenetanár.

* A Vörös-Kereszt köszönete. Szent Péter és Pál napi gyűjtésünk alkalmából ismét fényes bizonyítékát szolgáltatotta együletünk iránt érzett rokonszenvének és jóindulatának ugy Nagyvárad város, mint egész Biharvármegye uri társadalma. Munkában állott városunk urasszonyainak színe-java és lelkes segítő társa volt ebben az ifjúság nagy számú üde, bájos serege, akiknek szinte élvezet számba ment a nehéz és tikkasztó munka, mellyel gyűjtésünk eredményét elősegítették. Hogy a Szigligeti színház művészgárdája mily tevékenységet fejtett ki, azt eléggé esetelni nem is tudjuk és soha el nem muló hálával gondolunk vissza minden egyes szereplő fáradozó agitációjára, melyet sikerünk érdekében kifejtett. Nagyban segítségünkre voltak a siker elérésében Balihar és Obrincsák ezredes urak, Kuua Frigyes őrnagy ur, Remenár Vladisláv huszárkapitány ur. A gyermekfelvonulás és virágkocsiköröz rendezése körül Losonczy Gábor ur, Andrányi Gusztávné, Hercog Mariska, Bulla Kornélia, Billitz Sárdorné és Wiener Jenőné urhölgyek fáradoztak nagy sikerrel. Mindenütt jelen volt, a hol munka kinalkzott Deryei Imre ur, aki régi, lelkes híve együletünknek. Nem felejtethjük ki e kis beszámolóból Nagyvárad város hatóságait, a rendőrséget; a sajtót, a mely fontos tényezők nélkül a siker csak részleges lett volna.

* Alacs Ervin hősi halála. Alacs Ervin, a pécsi 19. honvédgyalogezred tartalékos zászlósa, jogszigorló ifju életének 24 ik évében a wolhyniai haratéren, Komarov közelében június 10. én az édes magyar hazának és nemzetnek védelmében hősi halált halt. A dühöngő harcok elmúltával szerető szülei hazahozatják egyetlen fiuk holttestét, hogy hazai földben, közel szereteteihez aludja örök álmát. Alacs Ervin Alacs Zoltán műszaki tanácsosnak, a pécsi áll. építészeti hivatal főnökének volt a fia s Nagyváradon előkelő rokonsága van.

* Eljegyzés. Vass Blankát Vass Ferenc dr. miniszteri tanácsos kiváló műveltségű szép leányát Budapesten eljegyezte nemcsak Raffay Agoston, a cs. és kir. 19. tábori tüzezerred hadnagya Nagyváradról.

* Rézgálicot árul a város. Tudatom a város közönségével, hogy a közéleti ügyosztálynál (Városháza, földszint 9) rézgálic kilogrammonkénti 12 koronás árban kapható. Nagyvárad, 1916. július hó 3. án. Lukács Ödön, főjegyző.

* A papiros árának maximuma. A Vidéki Nyomdatulajdonosok Országos Szövetségének nagyvárad kerülete vasárnap délelőtt Láng József elnöklésével népes gyűlést tartott, amelyen mindenkéltől új elnököt és tisztkart választottak. És pedig elnökké Sonnenfeld Adolfot; ügyvezető-alelnökké Auginfeld M. Miksát; jegyzővé Stern Bélát, pénztárossá Tuka Jánost; a békéltető bizottság tagjai pedig Auginfeld M. Miksa (elnök), Boros Jenő, Beznák Gyula, Stern Béla, Tuka János; póttagok Béres Károly, Neumann Vilmos lettek. Foglalkozott a bizottság az egységes nyomtatvány-árszabással is, hogy a főváros mintájára a szennyes versenynek gátat szabjon s a nyomdai munkák föl vállalásának minimumát megállapítsa. — Legfontosabb határozata az ülésnek az volt, hogy Sas Ede indítványára kimondták, miszerint az Országos Szövetség központi elnökségét megkeresik aziránt: hogy a papírárok halatlan áremelkedésének végre valahára gátat vessenek. A papírárok ma csak két hetenkint emelkednek; s kivált a vidéki sajtó van óriás hátrányban a fővárossal szemben, mert ma a dolog úgy áll, hogy a fővárosi lapok mintegy 50 százalékkal olcsóbban jutnak papírhoz, mint a sokkal kisebb és szegényebb vidéki lapvállalatok. Ebben a dologban a nagyvárad nyomdatulajdonosok sürgetni fogják a ledsürgősebb intézkedést, mert a mai állapot egyenesen életérdekeket, fennállásukat dönti veszedelmebe.

* Puskás Lajos temetése. Nagy részvét mellett ment végbe vasárnap délután Puskás Lajosnak, Biharvármegye arvaszéke nyug. ülnökének temetése. A temetési szertartást Sulyok István ref. esperes vezegte, amely után a szebnél szebb koszorúkkal és szalagokkal borított díszes erekcsprőt feltették a négyes fogatú üveg diszkocsira és a nagyszámu részlvevők kíséretében az impozáns gyászmenet az olasz temetőbe vonult, a hol a családi sírhelyen örök nyugalomra helyezték az elhunytat. A temetésen megjelentek: Baróthy Pál főügyész, dr. Thury Kálmán, Kovács Jenő nyug. járásbíró, dr. Thury Endre, Hranitzky Károly, Balogh Elemér, Szemes János, Biszterszky Iván dr., Udvarhelyi Béla, dr. Fássy Lajos, Gyöngyössi István, dr. Papp Károly, Verner Kálmán, Gerlán János, dr. Rednik Gábor, Fekete Károly törvénytészki bíró, Magyar József, Kopócsy Endre, Magyar Gyula stb. stb. — A díszes temetést Veiszlovits Adolf és fia elkő nagyvárad temetkezési vállalata a szokott pontossággal rendezte.

* Friss hurka a városi zsirüzletben. Tudatom a város közönségével, hogy a Teleki utcai hus és zsirüzletben friss tüdős, májss, véres hurka és disznóláb kilogrammonként 2 kor. 40 fillérért kapható. Nagyvárad, 1916. július hó 3. án. Lukács Ödön, főjegyző.

* Ahova nem lehet tábori postacsomagot küldeni. A postahivatal közli, hogy a 40, 42, 47, 63, 66, 68, 71, 72, 75, 84, 87, 110, 126, 136, 139, 162, 169, 173, 189, 206, 351, 351-II, 351-III, 352, és 353. számú tábori postákhoz (350 gramm csomagok), tábori áruminták nem küldhetők.

* Egy szegény öreg asszony. özv. Rácz Jánosné tegnap délben a város háza épületétől Vitéz utca 32. számú lakásáig elvesztette nyugdíj könyvecskéjét 32 korona papírpénz tartalommal. Kéri a becsületes megtalálót, hogy az elvesztett pénzt a könyvvel együtt szolgáltatassa át a rendőrség I. em. 12. számú szobájában.

* A nagyváradai zeneiskola új tanárai. A jövő tanévtől kezdve két kiváló budapesti művész szerződött le a Fischer-Szalay zeneiskolához. Az egyik: **Ipolyi Jolán** áll. kép. okl. ének- és zongora tanárnő, kinek két oklevele vőn, egyiket a Nemzeti Zenedében, másikat az Orsz. m. kir. zeneakadémián szerezte. Énektanulmányait Berlinben is folytatta. Testvére **Ipolyi Lászlónak** a tavaly elhunyt zseniális esodagyereknek, ki legkiválóbb Merteau tanítvány volt Berlinben. — A másik **Tóth Boriska** áll. kép. okl. zenetanár, ki az Orsz. m. kir. zeneakadémián Bartók Bélánál szerezte művészi diplomáját.

* A vármegyék tyuktolvajja újból megszökött. Csak a napokban irtuk meg, hogy a nagyváradai rendőrségnek sikerült elfognia **Földesi Imrét**, három vármegyének fiatal, de nagy tapasztalattal bíró (legalább is a lopás terén) tyuktolvaját, aki mint művészetpártoló is hírnévre tett szert, mert a lopott tyukok árából virágot szőtt a színpadra. Földesi Imre a lopások sorozatát követte el, ahol ő vendégszereplés végett megjelent, mindig zsufolt házat, illetve tyukketreceket keresett fel, s állandóan a legnagyobb siker koronázta vállalkozásait. Több-ször elcsípték, de eddig mindig sikerült a törvény kezei közül kiszabadulnia. Pedig mint katonaszökevény is körözés alatt állott, többek közt legutoljára a „Zita” nevezetű hadikórházból szökött meg. Itt végre a napokban sikerült kézrekeríteni Földesit, aki legutóbb a polgármester tyukketrecét dézsmálta meg. A további nyomozás során Földesi Püspökladányba került, ahonnan tegnap, aztán a következő sürgöny érkezett a rendőrségünkre: Földesi Imre, barna, középtermetű, biharnagybajomi születésű, református nőtlen, szürke osikos ruhát, sárga szandálcipőt és panamakalapot visel, 3. honvédegyezredéből szökevény, ki több rendbeli lopással van terhelve, a püspökladányi 6rs laktanyájából folyó hó 1-én délután 5 órakor megszökött. Nyomozását kérem. **Csendőrség.**

* Cséplőgéphez fűtőnek ajánkozik egy hosszabb időre szabadságot katoná. Címe Nagy Zsigmond, Nagyvárad Percses-utca 9. szám.

A legjobb **molyirtó** szerk u. m. **mint**, Bagaria-Papir, Molygyökér, Tabaco, Mof, Tarmalit, Camfor, terpetin, Zaoherlin, stb. már kapható **Farkas István „Apolló” drogeriájában** Nagyvárad, Rákóczi-ut 7/B.

x Poloskairtó NOXIN biztos szer. Ára 1 korona 80 fillér. Kapható kizárólag **Farkas István Apolló drogeriájában** Rákóczi-ut 7/B.

Aszódy Mihály Kossuth-utca, Sas palota a cég egyike a legnagyobb az ajánlott sikkekben. Nagyvárad és vidéke közönségét felhívom, hogy a gyümölcs befőzés idejére saját vásárló vevőimmet, cukorral, kávéval, kondenzál tejjel (Berna védjegyű) valamint tea, rum, konyak, likőrök, szardínia hal-konzervek (huspiké) szalámi. Ementáli sajt, összes létező csokoládé és cukorkaárak, gyógyborok, borovicska, kakao, füge, malagaszólló és déligyümölcsök rendelkezésére állanak. Az eladás nagyban és kicsinyben lesz kiszolgálva. Kiváló zamatú kész kávé cukorral együtt kilója 5 korona.

Forolin a legjobb és legbiztosabb toilleto-szer kéz-, láb- és hónalj-izzadás ellen. Hűsít! Szagtalanít. Ára 1-20. Kapható **Farkas István „Apolló” drogeriájában** Nagyvárad, Rákóczi-ut 7/B.

x BELGA NYULAK még ez évben szaporítók és egy pár házinyul eladó. **Uri-utca 40.**

x Helybeli nagy vállalatnál 10—15 mázsa makulatur papír eladó. Ajánlatokat a kiadóba kérünk.

* Jól bevezetett **vadászvizslát** megvételre keresek ajánlatokat kér Tuka Géza intéző Szaniszló Szatmármegyey.

SZÍNHÁZ.

A mai színlap:

Este 8 és fél órakor, rendes helyárrakkal:

Grün Lili.

Vígjáték 3 felvonásban.

Személyek:

Az apa	Sik Rezső
Az anya	T. Pogány Janka
Lili	Fényes Annuska
Oszkár	Perényi Kálmán
Szabó Gerő	Tóth Elek
Böleskey László	Tompa Béla
Sonnenfeldné	H. Körössy Juci
Simi bácsi	Farkas Pál

Heti műsor.

Kedden: Grün Lili. (Fényes Annuska föllépte.)

Szerdán: Kisasszony férje. (Fényes Annuska föllépte.)

Csütörtökön: Az Auróra balett társaság föllépte.

Pénteken: Ugyanaz.

Szombat délután: Szerelem.

Szombat este: Mágás Miska.

Vasárnap délután: Cigányprimás.

Vasárnap este: A pálinka.

Fényes Annuska vendégjátékai

I Évike.

Ez egy tisztátalan darab, alkalmatlan arra, hogy meggyőzzön bárkit is a szexuális nevelés szükségéről. Iakább riasztó. **Fényes Annuska** azonban bájos a címszerepben, szédítően biztos rutinja szélesebben viszi a darabot a kifejlés felé.

A hajdani esodagyemékből, a telt és formás szubrettjelöltből kitűnő sudár vigjátéki suhancleány fejlődött. Csupa értelmes-ség, nyílt eszűség, kedvesség és okosság ebben a szerepben. Megjelenése elegáns, karesu, mozdulatai minden tulzást kerülnek s játékában a leányságnak varázsa jelentkezik. Természetes jókedve uralta a színpadot, s a sovány eselékmenyű, jelentéktelen darabba belevitte az életet. Sikere őszinte volt, s ebben segítségére voltak nagyon hálátlan szerepaikban **Tóth Elek**, aki fárasztó szerepét briliánsul játszotta és **Sik Rezső**.

Az előadásnak még egy szenzációja volt: **Polgár Mariska** komoly, értékes művésze új formában, megható kedvességgel mutatkozott be. Szép sikere volt.

Fényes Annuska, a jeles, fiatal művész ma, kedden este tartja meg második vendégfölléptét a Grün Lili címszerepben, amely egyike a legjobb szerepeinek. Ezen az estén Böleskei ügynök szerepét Tompa Béla játsza. Fényes Annuska szerdán este A kisasszony férjé ben bucsuzik a nagyváradai közönségtől.

Az Auróra balett vendégszereplése Nagyváradon. Mazzantini mester kiváló és világszerte ismert neve nem idegen a nagyváradai közönség előtt sem. Tudvalevő, hogy Mazzantini, a m. kir. Operaház balettmestere, a koreográfiának oly művésze, aki nemesak a táncok kivitelében és tanításában utólrhetetlen, de mint balettszerzője a külföld minden elsőrangú színpadának. Mazzantini a hét csütörtökön hatalmas balett-társulattal, az Aurórával jön Nagyváradra és két napig fogja a közönséget, a társulat páratlanul művészi produkcióival gyönyörködtetni. Múltán rendkívül bönök mondható az a kitűnő műsor, amellyel a balett-társaság Nagyváradra jön és a bőséges programból máris ki kell emelnünk azokat a csodásan szép, szingazdag koreográfia alkotásokat, amelyeket az Auróra a Biedermayer nászbalett, a Hollandi facipős, Pieroll szerelmi kettős. Keleti fantázia, Tavasz ébredése és A bohém festők címe alatt fog bemutatni. Az Auróra balett csütörtökön és pénteken este vendégszerepel a Szigligeti-színházban.

APOLLÓ
mozgó-
színház

Kedd, szerda
Király Ernő fellépte.

Előadások kezdete: Szombaton, vasárnap és ünneppon 8 órakor és hétköznapokon fél 7-kor.

Legujabb táviratok.

Közös minisztertanács Bécsben.

Bécs július 3. (Saját tudósítónktól.) Bécsben ma közös minisztertanács volt, melyen a háborus gazdasági helyzettel foglalkoztak. A tanácskozás után Tisza István hazautazott Budapestre.

Az angolok elfoglalták Fricourt falut.

Lugano, július 3. Angol hivatalos jelentés július 2.

Haigh tábornok jelenti:

Jelentékeny előhaladást tettünk Fricourt falu szomszédságában. A falut délután két órskor megszállottuk. Délig az Ancere és a Somme közötti harcokban mintegy 800 további foglyot ejtettünk és ezzel az arcvonal többi pontján ejtett foglyokkal együtt a foglyok összes száma 3500 ra emelkedett.

A szerkesztésért felelőse: **Dr. PAPP KÁROLY.**

Vas és réz ágyak

afrik és lószőrmatracok,
**amerikai és sodrony-
ágybetétek:** összehajtott
ágyak eredeti gyári áron
kaphatók

Tátray Sándor

r-t.-nál Körös-utca 11.

Telefon szám: 558.

Tanulók
felvétetnek
Oláry I. cégnél

Kiadó
a Fekete Sas bérpalota IV. emeletén 2 két szoba és mellék helyiségekből álló lakás lift használattal. Felvilágosítást ad a gondnok (Passage 24. sz. lépcső, telefon: 14-00)

Elköltözés miatt
Villa-ház
eladó.
Feltételek a kiadóhivatalban megtudhatók.

Butorozott
egy és kétágyas utcai és udvari szobák a „Zöldfa” épület emeletén kiadók. Felvilágosítással szolgál a Zöldfa épület emeletén a szoba-kezelő. Telefon: 14-00

IZSÁK LIDIA
elsőrendű fűzőszalon

Nagyvárad Park-szálloda
Nagy Sándor-u. 1. épületében.

Fűzőket a legelső divat szerint 2 óra alatt elkészítünk, kész fűzőkben egyenes tartók, melltartók és baskötőkben nagy választék. Fűzőket választás végett vidékre is küldünk, tisztításokat és javításokat pontosan elkészítünk. Szigligeti színház művésznőinek egyedüli szállítója.
:: Telefon: 11-53. ::

Kiadó lakás
a Fekete Sas bérpalota II. emeleten a Szent László térre nyíló 5 szoba, fürdőszoba, előszoba, eselészoba, kamarából stb. álló erkélyes saroklakás (személy és teherlift használattal) kiadó. Közelebbi felvilágosítást nyújt a részvénytársasági gondnok (passage 24. sz. lépcső, telefon: 14-00.)

A MŰJÉG
napenkénti rendszeres szállítását megkezdjük, megrendeléseket köszönettel vesszünk, előfizetéseket elfogadunk és előzékeny, pontos kiszolgálásról gondoskodunk

Kiváló tisztelettel
Nagyvárad Sörgyár R. T.
Telefon 439.

Általános Takarékpénztár
Részvénytársaság
Nagyvárad, Bémer-tér 2.

Alaptőke: egy millió K.
Tartalékalap: 122,000 K.

Elfogad moratóriummentes betéteket felmondás nélkül s azokat a betét napjától kezdve igen előnyösen kamatoztatja.

Leszámitol váltókat. Jelzálog kölcsönöket folyósít.

Kiadó
Utcai 2-3 szobás lakás butorral vagy anélkül november 1-re. (Jelenleg orvosi lakás és rendelő.
Nagy Sándor-utca 4. szám.

Kiadó Szt. János-u. 61. magánház 4 szoba, előszoba, fürdőszoba mellék helyiségekből álló lakás nov. 1-re. Ertekezhetni Nagy Sándor-u. 4.

5.
Elsőrendű **jégszekrények** olcsó árban beszerezhetők
Andrényi Rároly és Fiaínál
Nagyvárad.

NAGYVÁRAD VÁROS

VILLAMOS MŰVE

IRODA, RAKTÁR ÉS TELEP:
NAGYVÁRADON, VÁR-TÉR 1. SZÁM.

A telep telefonja 514. A telep telefonja 514.

1 LITER VIZ FELFORRALÁSA
CSAK 4 FILLÉRBE KERÜL.

Főszerelő telefonja
55.

Értesítjük a város t. közönségét, hogy a legújabb rendszerű **Villamos vasalók,**
„ főzőedények,
„ tea főzők,
megérkeztek és a legolcsóbb árban kaphatók.

Wolfram és egyéb izzólámpák a legolcsóbb árban telefon rendelésre díjmentesen házhoz szállítottnak. Elvállalunk villamos világítási és erőátviteli berendezéseket. Egész éjjel ügyeletes szolgálat.

Csillárok, 1/2 wattos ivlámpapótlók 2000 gyertyafényig.

Villamos motorok nagy választékban kaphatók.

Költségvetéseket díjmentesen készítünk

1 ÓRAI VASALÁS CSAK
12 FILLÉRBE KERÜL.

Főszerelő telefonja
55.

Arató munkások részére
köleskása
jutányos áron kapható:
MOSKOVITS ADOLF FIAI
Adria malom rt. Nagyváradon.